

Knjižnični prostori in kakovost študija medicine na Univerzi v Mariboru

Library premises and quality of medical studies at the University of Maribor

Boža Janžekovič, Zorica Milinović

Oddano: 14. 3. 2019 – Sprejeto: 3. 7. 2019

1.01 Izvirni znanstveni članek

1.01 Original scientific article

UDK 022:[378.093.5:61:005.336.3](497.4Maribor)

Izvleček

Namen: Namen raziskave je ugotoviti, ali knjižnični prostori vplivajo na kakovost študija oziroma ali so se ob selitvi v nove prostore spremenili oziroma izboljšali pogoji za študente. Z izgradnjo nove zgradbe Medicinske fakultete Univerze v Mariboru (MF UM) na Taborskem nabrežju leta 2013 je knjižnica MF UM pridobila nove prostore v skupni površini 682 m²: osrednji prostor z ločeno tiho čitalnico, številna študijska mesta, računalniški kotiček, informacijsko izposojevalni pult, dodatne knjižnične zbirke in pisarno za vodjo knjižnice. Pred selitvijo je MF UM delovala v najetih prostorih na Slomškovem trgu 15 s knjižnico v enem prostoru, s površino 80 m². Ves čas od ustanovitve MF UM dalje je Univerzitetna knjižnica Maribor (UKM) svojo zbirko dopolnjevala s področja medicine, tako z dodatnimi izvodi predpisanega študijskega gradiva, kot z Zbirko modelov organov človeškega telesa dostopno študentom v Študijski sobi za anatomijo in z BIOMED-i zbirko predklinične literature.

Metodologija/pristop: Primerjali smo aktivnosti študentov v času študija medicine na raziskovalnem področju pred selitvijo in po njej. S pomočjo anketnega vprašalnika smo proučili in analizirali uporabo knjižničnega prostora MF UM in prostorov v UKM.

Rezultati: V prostorih nove zgradbe MF UM, kjer se je povečal in izboljšal prostor, namenjen knjižnični dejavnosti, se je močno povečalo tudi število oddanih nalog za Dekanovo nagrado, število objav študentov, kjer moramo izpostaviti tudi znanstvene objave študentov in udeležbe na kongresih in konferencah. Kakovostni knjižnični prostor, kot je v novi zgradbi MF UM, pozitivno doprinese h kakovostnejšemu delu študentov in zaposlenih.

Omejitve raziskave: Omejitev naše raziskave je čas, saj je že več generacij študentov vezanih le na novo zgradbo MF UM in na UKM, zato smo pridobili manj podatkov o stari lokaciji knjižnice MF UM. Ker nismo uspeli zbrati podatkov še od članov Alumni kluba MF UM, se nismo lotili poglobljenih statističnih analiz.

Izvirnost/uporabnost raziskave: Z dobljenimi rezultati želimo dopolniti in izboljšati knjižnične uporabniške izkušnje študentov na UM. Predstaviti želimo mnenja študentov medicine UM glede uporabe različnih knjižničnih prostorov.

Ključne besede: knjižnični prostori, kakovost, medicina, Univerza v Mariboru

Abstract

Purpose: The purpose of the research is to find out whether library premises have an influence on the study quality, or whether upon moving to new premises, conditions for students have changed or improved. With the construction of a new building of the Faculty of Medicine of the University of Maribor (MF UM) at the Tabor embankment in 2013, the MF UM Library acquired new premises with a total area of 682 m², including central space with a separate quiet reading room, numerous study seats, a computer corner, library issue desk, additional library collections and office for the head librarian. Prior to moving, the MF UM operated in rented premises at Slomškov trg 15 with the Library in one room with an area of 80 m². Since the MF UM establishment, the University of Maribor Library (UML) has complemented its collection in the field of medicine with additional copies of study material, as well as with the Collection of models of human body organs available to students in the Study room for anatomy and with BIOMED collection for preclinical literature.

Methodology/approach: We compared students' activities during research studies in the field of medicine prior to and posterior to moving. By survey questionnaire, we have studied and analysed the use of the MF UM Library and the UML premises.

Results: In the premises of the new MF UM building, where the space intended for library activities has been enlarged and improved, the number of submitted written assignments for the Dean's Award and the number of students' publications (and we must also point out the number of students' scientific publications and their participation at congresses and conferences) has also increased significantly. The quality of library premises, such as they are in the new MF UM building, contributes positively to more qualitative work of students and employees.

Research limitation: The limitation of the research is the time because already several generations of students have been bound only to the new MF UM building and to UML. That is why we assumed less data on the former location of the MF UM Library. Since we were unable to gather data from the members of the MF UM Alumni Club, we did not undertake in-depth statistical analyses.

Originality/practical implications: With the obtained results, we wish to complement and improve library user experiences of the UM students. We want to present the opinions of students of medicine at UM regarding the use of different library premises.

Keywords: library premises, quality, medicine, University of Maribor

1 Uvod

1.1 Knjižnica Medicinske fakultete Univerze v Mariboru

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru (MF UM) je bila ustanovljena leta 2003 z *Odlokom o preoblikovanju Univerze v Mariboru*. V študijskem letu 2004/2005 je bilo vpisanih prvih 89 študentov na univerzitetnem študijskem programu Splošna medicina (Krajnc, 2014). Sprva je imela fakulteta najete prostore v zgradbi Rektorata UM na Slomškovem trgu 15, kjer je potekal pedagoški proces (Žibrat, 2014). Knjižnica se je nahajala v kletnih prostorih rektorata, v enem prostoru, s površino 80 m². Imela je 14 čitalniških sedežev, dostop do brezžičnega računalniškega omrežja in 2 računalniški postaji z dostopom do naročniških elektronskih informacijskih virov. Odprta je bila med delavniki od 8. do 20. ure, z zaposlenima dvema bibliotekarkama. Vso knjižnično gradivo je bilo prosto dostopno, razvrščeno po sistemu UDK.

Leta 2013 se je MF UM preselila v nove prostore, zgrajena je bila nova zgradba na Taborskem nabrežju po zasnovi prof. Borisa Podreccce. Dekan MF UM, prof. dr. Ivan Krajnc, je v predstavitveni knjigi o fakulteti zapisal: »Na več kot 14.000 kvadratnih metrih površine ima nova fakulteta več predavalnic (velika predavalnica z 240 sedeži, štiri manjše z 90 sedeži, pet seminarskih predavalnic, tri računalniške predavalnice), dve mikroskopirnici in velik simulacijski center z najsodobnejšo opremo, ki je koncipirana od urgentne sprejemne ambulante do operacijske sobe in intenzivne sobe. V novogradnji so številni laboratoriji in primerni prostori za študij in raziskave, kabineti ter velika in sodobna knjižnica. Bistvenega pomena za sodobno izvedbo pedagoškega procesa so tudi laboratoriji za urejanje kliničnih veščin, elektronske anatomske mize, ki predstavljajo novost v evropskem merilu, pa tudi možnost telekomunikacijskega prenosa predavanj in učenja anatomije s pomočjo tridimenzionalne tehnologije. Fakulteta je s podzemnim hodnikom povezana tudi z najpomembnejšo učno bazo, to je Univerzitetnim kliničnim centrom. Stavba je grajena po najsodobnejših načelih kot varčna in samooskrbna, vsebinsko razdeljena na pedagoški in raziskovalni del, ki ga povezuje ploščad in vezni hodnik.« (Krajnc, 2014, str. 68)

Z izgradnjo nove fakultetne zgradbe je knjižnica pridobila nove prostore (Slika 1): ločeno tiho čitalnico s stropom, ki omogoča naravno padajočo svetlobo (Slika 2), številna študijska mesta, računalniški koticček, informacijsko izposojevalni pult, dodatne knjižnične zbirke in pisarno za delavce knjižnice.

Knjižnica se nahaja v pritličju stavbe, skupna površina vseh prostorov v knjižnici meri 681,88 m². Ima 6 vhodnih oziroma izhodnih vrat, kjer so postavljeni senzorji za varovanje knjižničnega gradiva. V knjižnici je vzpostavljen RFID sistem za

varovanje knjižničnega gradiva. Knjižnični prostor v južnem delu nima lastne dnevne svetlobe, dobi jo iz povsem zastekljene čitalnice. V prostoru toplota in zračnost regulirata s pomočjo klimatskih naprav. V prostorih knjižnice je povsod vzpostavljen sistem Eduroam, tako da je mogoče uporabljati tudi brezžični internet.

Čitalnico, ki je osrednji del knjižnice, krasi zvočno izoliran prostor v obliki elipse s padajočo dnevno svetlobo, ki je namenjen študentom s 34 čitalniškimi mesti za učenje (Janžekovič in Milinović, 2014).

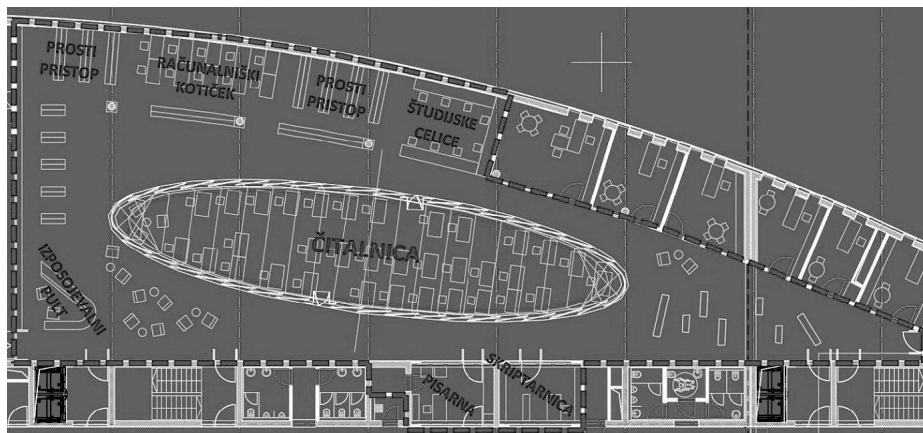
Skupno število vseh čitalniških mest v knjižnici je 68. V SV delu se nahaja informacijsko izposojevalni pult, v južnem delu je računalniški kotiček z 10 računalniki, kjer je dostop do spleta in do dostopnih oziroma zakupljenih informacijskih virov. Študenti ta prostor uporabljajo za pisanje seminarskih nalog, iskanje literature, poizvedovanje in raziskovanje. Prav tako je v južnem delu knjižnice še dodatni kotiček, kjer se nahaja 11 mest za individualni študij oziroma študijskih celic. Med knjižnimi policami se nahajajo mizice in naslanjači za skupinsko delo ali počitek (Slika 3).

V novih prostorih smo vzpostavili 2 novi zbirki, in sicer *Učno zbirko*, kjer je zbrana temeljna študijska literatura, in *Zbirko modelov organov in kosti človeškega telesa*, za katero smo izdelali katalog, na podlagi katerega si študenti izposodijo anatomske modele organov in kosti. Le-te si tudi izposodijo za učenje v prostorih knjižnice.

Delovni čas knjižnice je ostal na novi lokaciji isti, od 8. do 20., prav tako je število zaposlenih nespremenjeno: dve bibliotekarki. Po drugi strani je zelo narastlo število obiskovalcev knjižnice, in sicer po podatkih iz letnega poročila Narodne in univerzitetne knjižnice, Centra za razvoj knjižnic, 2012, (Statistični podatki, B. 1.) je knjižnica MF UM zabeležila 16.645 obiskovalcev v knjižničnih prostorih, v letnem poročilu za leto 2017 (Statistični podatki, B. 1.) je zabeleženih 61.337 obiskovalcev. Takšen porast obiska je moč pripisati novim, večjim, skupnim prostorom knjižnice, ki omogočajo študentom tako individualno kot skupinsko delo, delo za računalniki, učenje s pomočjo *Zbirke modelov organov in kosti človeškega telesa* itd.

Knjižnična zbirka obsega približno 10.173 inventarnih enot (stanje na dan 5. 3. 2019), od tega zajema v večji meri biomedicinsko gradivo, ki je namenjeno predvsem študentom medicine, visokošolskim učiteljem in sodelavcem ter zaposlenim na UM. »Zbirko sestavljajo predvsem predpisana obvezna študijska literatura, kakor tudi ostala strokovna in znanstvena dela, serijske publikacije, priročniki, enciklopedije, slovarji in neknjižno gradivo. Rok izposoje knjižničnega gradiva

je mesec dni, z možnostjo trikratnega podaljšanja. Knjižnični fond se sprti dopolnjuje glede na potrebe pri študijskem, pedagoškem in raziskovalnem delu na fakulteti.« (Stožer, 2018)

Slika 1: Tloris knjižnice MF UM

Slika 2: Čitalnica knjižnice MF UM

Slika 3: Knjižnica MF UM (med knjižnimi policami se nahajajo mizice in naslanjači za skupinsko delo)

1.2 Univerzitetna knjižnica Maribor

Več kot stoletni razvoj Univerzitetne knjižnice Maribor (UKM) je dobro dokumentiran (Hartman, 1978; Hartman, 1981; Rajh, 1993; Stavbar, 2003), prav tako tudi o namenski knjižnični zgradbi, ki je bila predana v uporabo leta 1988 (Rajh, 1993; Sapač, 2003). Knjižnična zbirka v prostem pristopu s področja medicine je v drugem nadstropju, ki celotno meri 1913 m² (Slika 4 prikazuje tloris drugega nadstropja). Ob policah z uporabnimi vedami smo oblikovali BIOMEDI zbirko, v katero smo vključili predklinične predmete (anatomija človeka, fiziologija človeka, biokemija, molekularna biokemija in citologija), kar so tudi predmeti na Fakulteti za naravoslovje in matematiko in na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede UM. Ob zbirki sta dve računalniški postaji za uporabo elektronskih virov oziroma periodike, dostopne na daljavo in prilog učbenikov na CD-jih in DVD-jih. Z ustanovitvijo MF UM smo v UKM uredili Zbirko modelov organov človeškega telesa, ki se nahaja v Študijski sobi za anatomijo. V neposredni bližini je še pisarna strokovne referentke za naravoslovje, medicino, kmetijstvo in živilstvo, ki upravlja z omenjenimi zbirkami s področja medicine in sodeluje s študenti, predavatelji in knjižničarko MF UM.

Študentom in drugim uporabnikom je v drugem nadstropju namenjenih 17 računalniških postaj (od tega dve v BIOMEDI), 86 bralnih mest in osem mest za počitek (naslanjači in štiri klubske mizice). Ob Študijski sobi za anatomijo sta še dve

sobi za študij (do štirje uporabniki) in soba za digitalizacijo. Po izkušnjih študenti MF UM največ uporabljajo Študijsko sobo za anatomijo in bralna mesta v bližini zbirke medicinske literature. Seveda pa uporabljajo tudi bralna mesta v tretjem nadstropju, kjer je tiha čitalnica, študijske celice in dnevno nočno čitalnico Čuk. Strokovna referentka opravlja naloge nabave in strokovne obdelave monografij, urejanje in upravljanje knjižnične zbirke s področja medicine (tudi naravoslovja, kmetijstva, živilstva in biotehnologij), nudi pomoč pri iskanju in zbiranju literature v knjižnici in po e-dostopnih virih, izvaja izobraževanja o pripravi in izdelavi strokovnih in znanstvenih besedil (seminarji, zaključna dela, članki, poročila), tehnikah iskanja in uporabi iskalnih orodij, o vrednotenju literature, o uporabi literature (navajanje in citatna orodja) za posameznike in za skupine.

Slika 4: Tloris drugega nadstropja UKM. Označena pisarna strokovnih referentk D (za naravoslovje, medicino, kmetijstvo, živilstvo in za računalništvo, tehniko, arhitekturo in urbanizem), Študijska soba za anatomijo 1B in BIOMEDI zbirka 2

Mnenje zaposlenih v knjižnici je, da so študenti MF UM dokaj informacijsko pismeni in seznanjeni z znanstvenim komuniciranjem, vendar občasno še potrebujejo nekoliko pomoči in usmeritve. UKM in vse fakultetne knjižnice na UM so povezane v Knjižnični informacijski sistem Univerze v Mariboru (KISUM). Tako so knjižnice na UM »upravno organizacijske enote fakultet, vendar delujejo kot enoten sistem, z enotno izkaznico in s skupno bazo podatkov o uporabnikih. Osrednja knjižnica (UKM) se povezuje z ostalimi fakultetnimi knjižnicami pri različnih nalogah kot npr. pri izboru in nabavi gradiva, pri informacijski dejavnosti, izdelavi bibliografij profesorjev in raziskovalcev ter enotnih standardih in podobnih programih izobraževanja uporabnikov.« (Janžekovič in Milinović, 2014) Kot primer dobrega sodelovanja izpostavljam strokovno in organizacijsko sodelovanje knjižničarke MF UM in strokovne referentke UKM. Sodelovanje poteka od klasičnega knjižničnega dela – usklajena nabava študijske literature in sodelovanje pri formalni in strokovni obdelavi knjižničnega gradiva, do skupnih objav strokovnih prispevkov in aktivnih udeležb na strokovnih srečanjih s področja medicine, do skupnega izpopolnjevanja v z dokazi podprti medicini.

V raziskavi smo želeli ugotoviti, v kolikšni meri izboljšani prostori (in drugi) pogoji vplivajo na kakovost in rezultate dela knjižnice, na kakovost študija in zadovoljstvo študentov. Zanimale so nas kakovostne in količinske pridobitve zaposlenih in študentov v novih knjižničnih prostorih MF UM, s ciljem, da se bodo ugotovitve uporabile ob prenovah ali novogradnjah naslednjih fakultetnih stavb UM.

2 Pregled teoretičnih izhodišč in raziskav

Knjižnična stavba je po Bibliotekarskem terminološkem slovarju (Kanič, Leder, Ujčić, Vilar in Vodeb, 2009) *stavba, grajena za potrebe delovanja knjižnice; sin. Bibliotечna stavba*, gesla za knjižnični prostor v omenjenem slovarju še ni. Predvidevamo lahko, da so knjižnični prostori v knjižničnih zgradbah, mnogokrat pa le v zgradbah in so knjižnični le po funkciji. Knjižnični prostor bi na kratko definirali kot prostor, ki je namenjen knjižnični dejavnosti in kjer si uporabniki iščejo, izposojajo gradivo, študirajo in opravljajo druge aktivnosti v povezavi s knjižničnim gradivom. Okoli knjižničnih prostorov se lahko zbere mnogo različnih tem. V nadaljevanju predstavljamo splošni in zgodovinski opis knjižničnih zgradb in prostorov, s poudarkom na visokošolskih knjižnicah.

Knjižnične stavbe so izgubile svojo prvotno vlogo – hranjenje knjig. Sedanji knjižnični prostori so kulturni centri, saj se v njih ob osnovni dejavnosti, ki je povezana z literaturo (leposlovno in znanstveno), dogajajo gledališke predstave,

najrazličnejše glasbene prireditve, razstave vizualnih umetnosti, predstavitve in promocije raziskovalnega dela in mnogo drugega. V oblikovanje in načrtovanje knjižničnega prostora posegajo mnogi deležniki kot na primer univerze in fakultete, strokovna združenja, arhitekti, knjižničarji, uporabniki, politiki in finan cerji. Nova vloga (tako digitalna kot fizična oziroma »klasična«) knjižnic zahteva novo miselnost v oblikovanju knjižničnega prostora. Za knjižnice sedanjega in prihodnjega časa je pomembno, da so funkcionalne in prilagodljive. Uporabniki potrebujejo več prostora kot tudi fizične zbirke, zato Somby (2013) predlaga opu ščanje statičnih knjižnih polic.

Rasmussen (2013) opisuje knjižnico kot sodelavca univerzitetnih in fakultetnih vodstev za doseganje skupnih ciljev v smeri akademske uspešnosti in družbene blaginje. Knjižnica je multidisciplinarno zbirališče ter prostor za širjenje znanja in javno razpravo. Prostori knjižnic večinoma niso popolni, vendar imajo lastno sti, ki jih, skupaj z usposobljenim, angažiranim, raznolikim in včasih celo igri vim osebjem, naredijo uporabne in zagotavljajo dovolj prostora za ustvarjalne dejavnosti. V nadaljevanju se avtorica sprašuje: »Kaj pa je znanstvena/strokovna knjižnica (angl. science/research library) in kako jo želimo uporabljati?«. S pre hodom od tiskane literature na elektronske zbirke so knjižnice opustile svojo tradicionalno nalogo in prestopile v prilagodljiva učna okolja.

Fraza »knjižnica kot prostor« sedaj opisuje, kako študenti uporabljajo knjižnico kot prilagodljivo, dinamično okolje, ki ga je možno spreminjati glede na trenu tne potrebe (Freeman, 2005). To idejo podpira tudi Fallin (2016). Montgomery (2014) razlaga, da je knjižnica kot prostor namenjena za formalno in neformalno učenje, kjer lahko študenti določijo svoje cilje in potrebe. Zaradi te prožnosti in izgradnje skupnosti uporabniki knjižnic, zlasti študenti, vidijo knjižnico kot »tre tji prostor« (DeClercq in Cranz, 2014) – prostor niti ne kot učilnico niti kot bivalni prostor. Akademsko delo in druženje poteka v tretjih prostorih; »knjižnica kot kraj« pa zapolnjuje potrebo po tem tretjem prostoru. Raziskave, ki se osredoto čajo na potrebe študentov po knjižničnih prostorih, razkrivajo skupne teme: bolj naravno svetlobo, večje in več miz in stolov ter več možnosti za nabavo prigriz kov (Andrews, Wright in Raskin, 2015). Splošno knjižnico kot »tretji prostor« se največkrat omenja v povezavi z novodobno preobrazbo knjižničnega prostora v nekakšno javno dnevno sobo (Vogrinčič Čepič, 2017).

Knjižnični prostori morajo omogočati tudi hkratno uporabo naprav s strani štu dentov (Ellison, 2016). Podobne raziskave kažejo na potrebe po skupnih prostori h, kjer se lahko uporablja različne tehnologije (Andrews idr., 2015; Freeman, 2005). Nemirni/glasni prostor v knjižnici na primer, prostori za skupinski študij in prilagodljivi učni prostori so idealni za številne uporabnike knjižnic, kot to na kazuje Freeman (2005). Najnovejša literatura kaže potrebo po več takih prostorov

in da se študenti pozitivno odzivajo na preoblikovanja, ki zagotavljajo prožnejšo uporabo in skupinske učne prostore (Cha in Kim, 2015). Knjižnice morajo ustvariti prostore, kjer lahko uporabniki sodelujejo, se družijo in študirajo sami in skupaj z drugimi (Andrews idr., 2015). Raziskave kažejo, da študenti uporabljajo mirna območja za opravljanje resnega dela npr. študij za izpite ali pisanje člankov (Cha in Kim, 2015; DeClercq in Cranz, 2014; Freeman, 2005). Tudi med individualnim študijem študenti pogosto nakazujejo svojo željo, da ne bi bili sami v prostoru, opisujejo, da si želijo občutek, da je prostor poln, že ko je zasedenih 40–50 % sedežev (Andrews idr., 2015; İmamoğlu in Gürel, 2016; Montgomery, 2014). Premične fizične pregrade bi uporabnikom omogočile, da razmejijo osebni prostor in zmanjšajo motnje, tako da lahko najučinkoviteje študirajo (İmamoğlu in Gürel, 2016). Kljub vsem tem znanjem pa se pri načrtovanju knjižnic še vedno bolj upošteva dizajn, barve, pohištvo in le redko funkcionalnost. Žal se še vedno pozablja, da je center knjižnic uporabnik 2.0 (Black, 2007; Maness, 2006). Iz domače literature bi izpostavili Dekleva Smrekar (2004), ki je pisala o knjižnicah kot javnih prostorih in o knjižnicah prihodnosti.

Strnemo lahko, da se visokošolske knjižnice vse bolj usmerjajo v zadovoljitev potreb uporabnikov po uporabi knjižničnih prostorov ne samo za prebiranje literature in študij temveč tudi za najrazličnejše dejavnosti od sproščenega druženja in ustvarjanja do predstavitev, performansov in drugih prireditev.

3 Zasnova raziskave

Vidic in Južnič (2010) navajata, da študenti na univerzah, ki imajo dobro razvite knjižnice in strokovno usposobljene knjižničarje, dosegajo boljše rezultate (ocene pri izpitih, seminarskih in diplomskih nalogah). To trditev smo preverjali z ugotavljanjem udobja knjižnice (MF UM), ki je sprva delovala v kletnih prostorih v stavbi rektorata UM, na Slomškovem trgu 15. Ob selitvi v novo zgradbo MF UM na Taborski ulici 8 pa je fakulteta dobila nove, večje, svetlejše in uporabnejše prostore. Ves čas so študenti MF UM tudi uporabniki UKM, ki je bila prvi dve leti zadolžena za podporo študiju na MF UM.

Namen naše raziskave je ugotoviti, ali knjižnični prostori vplivajo na kakovost študija. Zastavili smo si pet hipotez:

- H1: Predvidevamo, da knjižnični prostori vplivajo na kakovost študija.
- H2: Predvidevamo, da študenti MF UM dosegajo boljše študijske rezultate z uporabo knjižnice v novi zgradbi MF UM.
- H3: Predvidevamo, da študenti MF UM mnogo časa (2 uri in več / dan) preživijo v knjižnici.

- H4: Študenti MF UM več časa preživijo v fakultetni knjižnici v novi zgradbi, kot so ga na stari lokaciji.
- H5: Študenti MF UM hkrati z uporabo fakultetne knjižnice uporabljajo prostore in storitve Univerzitetne knjižnice Maribor.

3.1 Metodologija

Z uporabo več raziskovalnih metod smo odgovorili na zastavljena raziskovalna vprašanja oziroma preverili postavljene hipoteze. Uporabili smo kvalitativno raziskovalno zasnovo, ker je ta pristop ustrezen za raziskave in zbiranje podatkov o človekovem vedenju (Maxwell, 2013). Uporaba analiz, pridobljenih iz več metodoloških pristopov, povečuje zanesljivost (izogib pristranskosti) in omogoča boljše oceno splošnih pojasnil, ki jih razvijemo (Maxwell, 2013, str. 128). Izbrali smo metodo anketiranja, saj posebej zahteva od respondentov (v našem primeru študentov medicine UM), da dokumentirajo svoje dožemanje knjižničnega prostora. Podatke, zbrane z anketami, smo dopolnili s statističnimi kazalci števila raziskovalnih nalog za Dekanovo nagrado za obdobje 2007–2017.

Obštudijsko raziskovalno dejavnost študentov smo izrazili z Indeksom raziskovalnih nalog (IRN), ki smo ga izračunali kot razmerja med številom nalog za Dekanovo nagrado in številom študentov na način, da smo število raziskovalnih nalog v posameznem letu delili s številom študentov v generaciji. Kasnejše objave, ki so sledile na podlagi raziskovalnih nalog, smo izrazili z Indeksom študentskih objav (IŠO) na način, da smo število objav delili s številom nalog za Dekanovo nagrado. Predstavitve nalog za Dekanovo nagrado na konferencah smo opisali z Indeksom Konferenčnih objav (IKO), ki smo ga izračunali tako, da smo število konferenčnih objav delili s številom nalog za Dekanovo nagrado. Pri zbiranju podatkov o objavah smo upoštevali tipologije dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu Cobiss: izvorne znanstvene članke (1.01), pregledne znanstvene članke (1.02), strokovne članke (1.04), druge sestavne dele (1.25), objavljene znanstvene prispevke na konferencah (vabljen predavanje) (1.06), objavljene znanstvene prispevke na konferencah (1.08), objavljene strokovne prispevke na konferencah (1.09), objavljene povzetke znanstvenih prispevkov na konferencah (vabljen predavanje) (1.10), objavljene povzetke znanstvenih prispevkov na konferencah (1.12), objavljene povzetke strokovnih prispevkov na konferencah (1.13) (Tipologija ..., 2016). V drugem delu analize smo v raziskavo vključili vse diplomante MF UM na dodiplomskem študiju medicine od leta 2010 do 2017. Pregledali smo vse njihove objave, ki so zabeležene v sistemu Cobiss in izbrali samo tiste objave, ki so ustrezale kriterijem znanstvenega prispevka. Uporabili smo že predstavljene tipologije dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu Cobiss. Nato smo izračunali Indeks objav diplomantov (IOD) na

način, da smo število objav delili s številom diplomantov. Na koncu smo še zbrali število konferenčnih prispevkov za študente in za diplomante ter jih prikazali v absolutnih vrednostih po letih.

Z anketnim vprašalnikom smo proučili in analizirali uporabo knjižničnih prostorov MF UM in UKM. Izdelali smo ga v prosto dostopni programski opremi 1ka.¹ Pri sestavi ankete smo si pomagali z vprašalniki, objavljenimi v literaturi (Hillman, Blackburn, Shamp in Nunez, 2017; Montgomery, 2014). Vsebina vprašalnika je prirejena raziskovalnim vprašanjem. Vprašalnik ima 18 vprašanj, s katerimi smo merili 149 spremenljivk. Vprašalnik je sestavljen iz petih delov: 1. del, kjer smo zbrali vprašanja o pogostosti in času obiskovanja knjižnic (prva tri vprašanja); 2. del je v obliki Likertovih vprašanj na temo vrednotenja knjižničnih prostorov, opreme in zbirk in posledično pogostost uporabe in pripravljene predlogi za izboljšanje prostorov in opreme ter razporeditev prostorov, zbirk in delovnih postaj (vprašanja 4, 6, 7, 8 in 14); 3. del, kjer nas je zanimal namen obiska knjižnice, samocena uspešnosti dela, trditve o načinih dela v knjižnici (inovativnost); 4. del sta vprašanja o zaposlenih v knjižnici (vprašanje 15, 16) in 5. del je namenjen pridobivanju informacij o respondentih z dvema splošnima demografskima vprašanjema o spolu anketirancev in o stopnji študija (vprašanje 17, 18).

Povezava na spletni vprašalnik je bila razposlana na elektronske naslove študentov medicine UM. Anketirali smo v času od 26. 2. 2019 do 9. 3. 2019. Vzorec v veliki večini predstavljajo dodiplomski študenti in le v zelo mali meri podiplomski študenti. V vzorcu so zajeti tudi študenti, ki so uporabljali knjižnico na stari lokaciji. V vzorcu prevladujejo študentke. Ustrezno rešenih je 96 vprašalnikov (33 povsem končanih in 63 delno izpolnjenih). Instrument smo preizkusili z obiskovalci knjižnice MF UM. Testirali smo ga zato, da bi identificirali potencialna področja zmede pri anketirancih in ugotovili zanesljivost vprašalnika (s Chronbachovim koeficientom alfa), ki znaša 0,99, kar zagotavlja veliko mero zanesljivosti. Za opisne statistične metode smo uporabili zbrane rezultate iz programske opreme 1ka. Z dobljenimi podatki smo opravili opisne statistične analize, katerih rezultate prikazujemo v obliki tabel.

3.2 Omejitve

Časovna komponenta pomembno vpliva na rezultate anket, saj so sedanje generacije študentov vezane le na novo zgradbo MF UM in na UKM, zato predvidevamo manj podatkov za staro lokacijo knjižnice MF UM. Ker nismo uspeli

¹ Dostopno na: <http://www.1ka.si>.

zbrati podatkov še od članov Alumni kluba MF UM, se nismo lotili poglobljenih statističnih analiz.

4 Rezultati

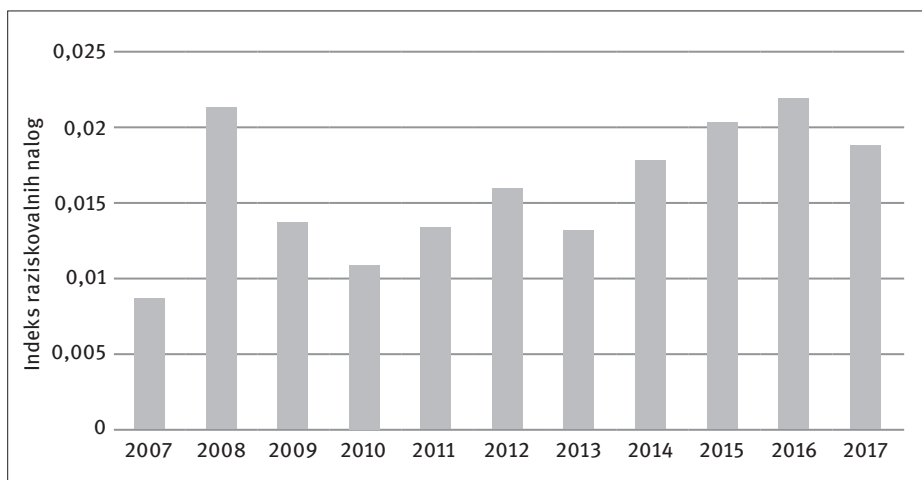
Rezultate podajamo v treh podpoglavjih. V prvem predstavljamo razmerje med številom raziskovalnih nalog za Dekanovo nagrado in objavljenih člankov oziroma aktivnih udeležb na kongresih in konferencah, ki so bile narejene v stari lokaciji in v novi zgradbi MF UM. V drugem podpoglavju predstavljamo znanstvene objave diplomantov MF UM med leti 2010–2017. V tretjem predstavljamo rezultate ankete, ki smo jo izvedli med študenti medicine MF UM. Rezultate analiz zbranih podatkov predstavljamo v preglednicah in tabelah z dodanim besedilom s pojasnili.

4.1 Analiza raziskovalnih nalog za Dekanovo nagrado

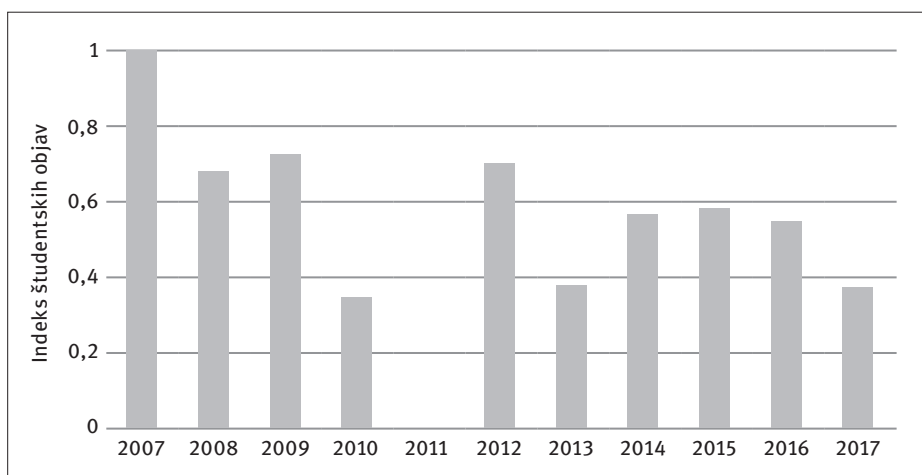
V želji spodbuditi študente medicine k raziskovalnem delu je MF UM leta 2007 prvič podelila Dekanove nagrade za najboljše raziskovalne naloge. V obdobju 2007–2017 je bilo oddanih 95 raziskovalnih nalog, od tega je bilo nagrajenih 34 raziskovalnih nalog z zlato, srebrno oziroma bronasto Dekanovo nagrado, šest nalog je prejelo Perlachovo nagrado in sedem nalog Perlachovo priznanje, ki jih študentom za najboljše raziskovalno oziroma umetniško delo podeljuje Univerza v Mariboru.

V začetnem obdobju podeljevanja Dekanovih nagrad je število oddanih raziskovalnih nalog naraščalo, v zadnjem obdobju (2014–2017) pa se je ustalilo na okrog 11 nalog na generacijo. Z Indeksom raziskovalnih nalog (IRN) je prikazano število oddanih raziskovalnih nalog v posameznem letu (Slika 5). IRN se po letu 2013 zvišuje z izjemo leta 2017. Trend upadanja je moč zaznati tudi po letu 2008, ko je naloge oddalo 2 % študentov MF UM.

Za leto 2007, kjer ima Indeks študentskih objav (IŠO) vrednost 1 (Slika 6) izpostavljamo, da so bile oddane tri naloge za Dekanovo nagrado in iz vseh so nastale znanstvene objave. V obdobju po selitvi v novo zgradbo Indeks študentskih objav variira okrog 0,5, kar pomeni, da je okrog polovica nagrajencev svojo nalogo tudi objavila kot znanstveni članek.

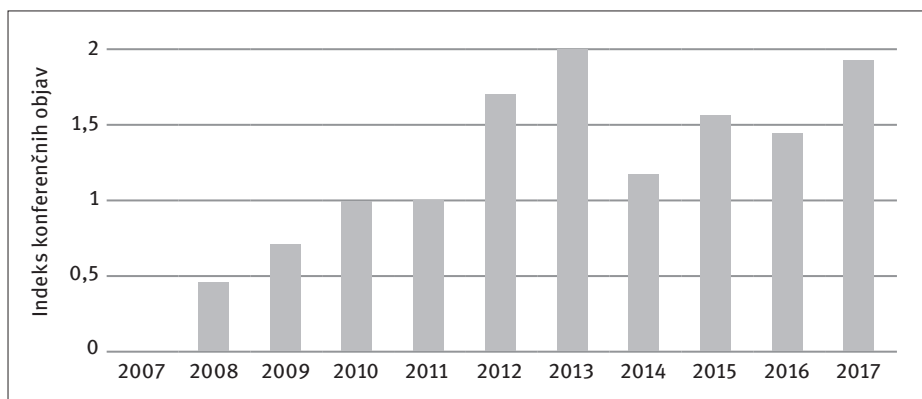

Slika 5: Indeks raziskovalnih nalog študentov MFUM

Slika 6: Indeks študentskih objav MFUM

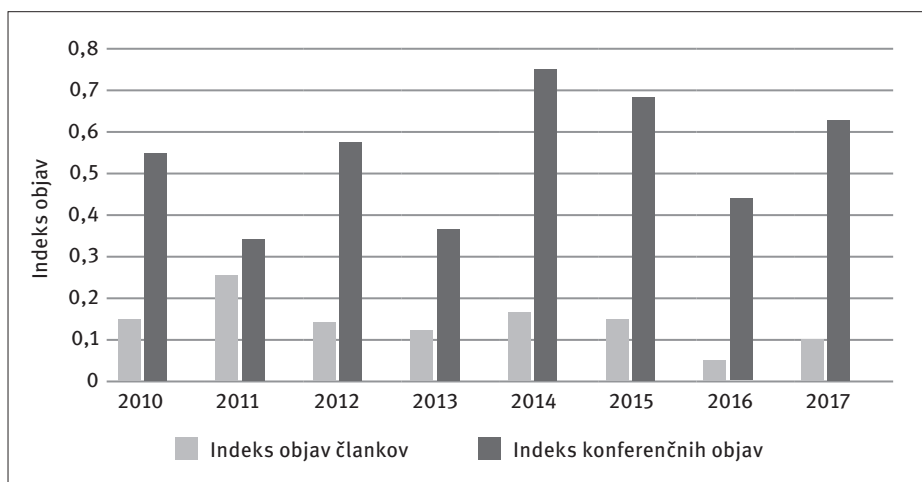
Od začetka podeljevanja Dekanove nagrade do leta 2013 se je Indeks konferenčnih objav (IKO) povečeval (Slika 7), potem pa je bolj ali manj stabilen in se vrti okrog 1,5. Kar pomeni, da študenti svoje raziskovalne naloge uspešno prelijejo v konferenčne prispevke, navadno kar v dva prispevka.

Slika 7: Indeks konferenčnih objav

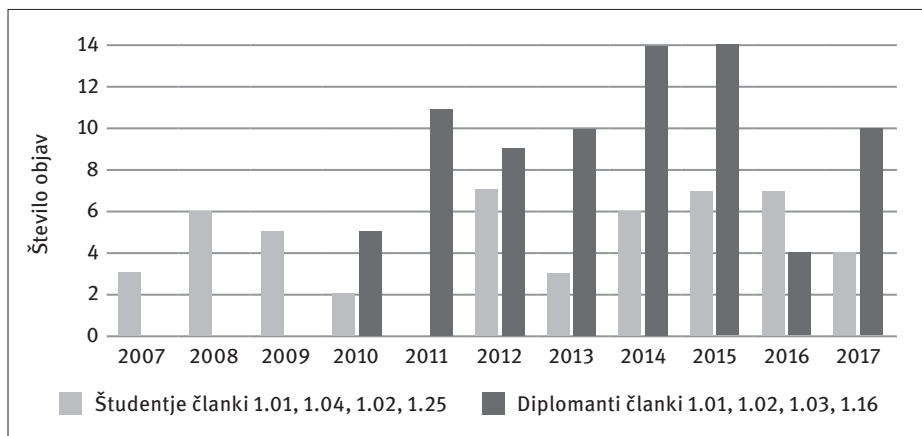
4.2 Analiza znanstvenih objav diplomantov študija medicine na MF UM

Analizirali smo število znanstvenih objav diplomantov dodiplomskega študija medicine na MF UM v obdobju 2010–2017. V tem obdobju je diplomiralo v povprečju 85 študentov na leto. Pregledali smo objave glede na uvrščeno tipologijo v sistemu Cobiss in ugotovili, da Indeks objav diplomantov (IOD) ostaja stabilen pri vrednosti okrog 0,1, kar pomeni, da približno desetina diplomantov MF UM objavi znanstveni prispevek (Slika 8). Indeks konferenčnih objav diplomantov (IKD) se po selitvi v novo stavbo nekoliko poveča (Slika 8).

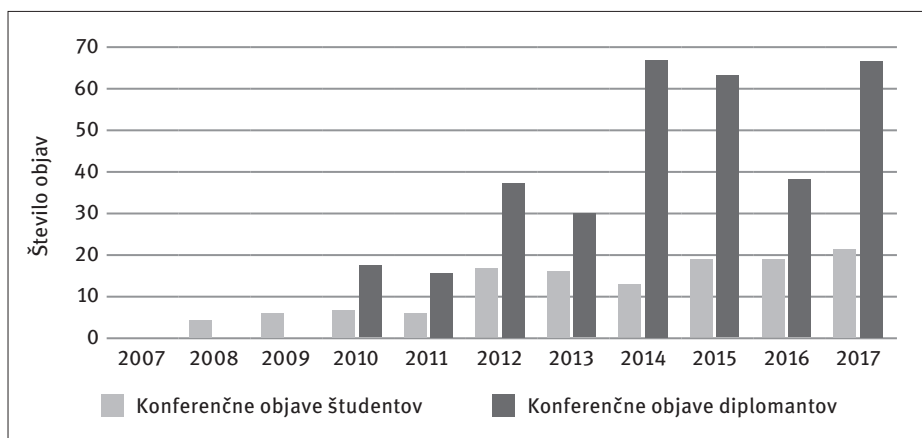

Slika 8: Indeks objav člankov in Indeks konferenčnih objav diplomatov MF UM

Na Slikah 9 in 10 prikazujemo zbir vseh znanstvenih objav člankov in udeležb na konferencah, nastalih v okviru Dekanovih nagrad in obštudijskega raziskovalnega dela študentov in diplomantov MF UM v absolutnih vrednostih.

Slika 9: Objave znanstvenih prispevkov študentov in diplomantov MF UM

Slika 10: Objave konferenčnih prispevkov študentov in diplomantov MF UM

4.3 Rezultati anketiranja študentov MF UM

Ugotovili smo, da študenti pogosteje in več časa preživijo v knjižnici nove zgradbe MF UM (dolžina obiska/delo v knjižnicah) (Preglednice 1, 2, 3 in 4). Močno se je povečal obisk študentov knjižnice MF UM v kategoriji enkrat na dan. UKM študenti večinoma obišejo enkrat na mesec (Preglednica 1). Med predavanji

študenti večinoma obiskujejo knjižnico nove zgradbe MF UM. UKM večinoma obiskujejo med tednom. Med izpitnim obdobjem so študenti večinoma zahajali v knjižnico stare lokacije MF UM (Preglednica 2). Če dodamo še dolžino bivanja/dela v knjižnici (Preglednica 3), lahko potrdimo zgornjo ugotovitev. Iz preglednice 4 smo povzeli, da študenti novo zgradbo MF UM zelo visoko vrednotijo, saj so povprečne vrednosti od 4,9 (za dostop do knjižnice) do 4,0 (zasebnost). V nobeni od možnih kategorij ni UKM ali stara lokacija višje ovrednotena kot knjižnica nove zgradbe MF UM. Le v kategoriji zasebnosti je UKM enakovredna s knjižnico MF UM.

Preglednica 1: Rezultati odgovorov na vprašanje: Kako pogosto ste v času študija na MF UM šli v knjižnico?

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednost in delež)						Povprečje	Std. odklon
		Enkrat na dan	Več kot dva-krat na teden	Enkrat na teden	Enkrat na mesec	Redkeje	Skupaj		
Q1a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	3 4 %	1 1 %	4 6 %	4 6 %	58 83 %	70 100 %	4,6	1,0
Q1b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	17 19 %	37 41 %	20 22 %	12 13 %	4 4 %	90 100 %	2,4	1,1
Q1c	UKM, Gospejna ulica 10	4 5 %	5 6 %	10 11 %	31 35 %	38 43 %	88 100 %	4,1	1,1

Preglednica 2: Rezultati odgovorov na vprašanje: V katero knjižnico ste šli?

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednost in delež)						Povprečje	Std. odklon
		Med predavanji	Le v času izpitnega obdobja	Zjutraj	Med tednom	Med vikendom (velja le za UKM)	Skupaj		
Q2a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	4 8 %	19 38 %	1 2 %	19 38 %	7 14 %	50 100 %	3,1	1,3
Q2b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	22 25 %	4 5 %	4 5 %	58 66 %	0 0 %	88 100 %	3,1	1,3
Q2c	UKM, Gospejna ulica 10	2 3 %	11 14 %	1 1 %	54 70 %	9 12 %	77 100 %	3,7	0,9

Preglednica 3: Rezultati odgovorov na vprašanje: Koliko časa ste se v povprečju zadržali v knjižnici?

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednost in delež)				Povprečje	Std. odklon
		30 minut	2 uri	S presledki več ur	Skupaj		
Q3a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	34 67 %	6 12 %	11 22 %	51 100 %	1,5	0,8
Q3b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	26 30 %	31 36 %	30 34 %	87 100 %	2,0	0,8
Q3c	UKM, Gospejna ulica 10	45 59 %	10 13 %	21 28 %	76 100 %	1,7	0,9

Preglednica 4: Rezultati odgovorov na vprašanje: Prosimo za oceno knjižničnih prostorov z vrednostmi od 1 – povsem neustrezno do 5 – zelo ustrezno.

	Podvprašanja	Povprečja		
		Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	UKM, Gospejna ulica 10
Q4a	Razporeditev knjižničnih zbirk	3,6	4,5	4,1
Q4b	Razporeditev študijskih mest in delovnih postaj	3,8	4,6	4,0
Q4c	Razporeditev prostorov	3,9	4,8	4,3
Q4d	Dostop do knjižnice	4,5	4,9	4,6
Q4e	Zasebnost	3,6	4,0	4,0
Q4f	Udobnost	4,0	4,4	3,7
Q4g	Temperatura, zračnost ...	4,3	4,5	4,1
Q4h	Osvetljenost	4,1	4,7	4,0
Q4i	Velikost	3,8	4,5	4,4
Q4j	Pohištvo	3,6	4,7	3,8

Študenti medicine MF UM prihajajo v UKM večinoma po literaturo (Preglednica 5), in če odgovore še združimo z rezultati iz Preglednice 3, lahko potrdimo to ugotovitev. Druge vrednosti povprečij za novo zgradbo MF UM močno izstopajo (razen pri podvprašanju kopiranje, skeniranje, tiskanje ...) od preostalih dveh lokacij.

Preglednica 5: Rezultati odgovorov na vprašanje: *Prosimo razvrstite po vrstnem redu od 1 – nikoli do 5 zelo pogosto vaš namen obiska knjižnice.*

	Podvprašanja	Povprečja		
		Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	UKM, Gospejna ulica 10
Q5a	Izposoja / vračilo gradiva	2,0	4,3	3,7
Q5b	Študij	2,3	4,1	2,9
Q5c	Uporaba računalnika	1,5	3,5	1,5
Q5d	Kopiranje, skeniranje, tiskanje ...	1,2	1,2	1,3
Q5e	Skupinsko učenje	1,4	2,3	1,6
Q5f	Druženje	1,6	2,5	1,6
Q5g	Delo za seminarske naloge	1,6	3,4	2,1
Q5h	Iskanje literature	2,3	4,2	3,3
Q5i	Čakanje na naslednja predavanja	1,5	3,3	1,5

Dodatne opise bivanja/dela v knjižnici glede na prostor v tihi čitalnici, prostor za skupinsko delo, prostore z računalniki, prostore med knjižnimi policami in prostor pri izposoji predstavljamo v Preglednicah 6 in 7. Pri vprašanju o izbiri prostora (Preglednica 6), ki ga študenti medicine izberejo v knjižnicah, se odgovori močno razlikujejo v povprečnih vrednostih. Prostor za skupinsko delo in prostor z računalniki si pogosteje izberejo v novi zgradbi MF UM kot v UKM ali na stari lokaciji. Pogosteje si tudi izberejo prostor v tihi čitalnici nove zgradbe MF UM kot pa v tihi čitalnici UKM. Glede pogostosti uporabe knjižničnih storitev (Preglednica 7) močno izstopa le podatek o uporabi računalnikov, ki je mnogo večja v MF UM kot v UKM ali na stari lokaciji. Preostale storitve so le nekoliko bolj uporabljane na novi lokaciji MF UM kot na preostalih dveh lokacijah.

Preglednica 6: Rezultati odgovorov na vprašanje: *Ko sem bil v knjižnici, sem si izbral – ovrednoti od 1 – nikoli do 5 – zelo pogosto.*

	Podvprašanja	Povprečja				
		Prostor v tihi čitalnici	Prostor za skupinsko delo	Prostor z računalnikom	Prostor med knjižnimi policami	Prostor pri izposoji
Q6a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	2,3	1,3	1,3	1,9	1,1
Q6b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	3,8	2,7	3,6	2,9	2,4
Q6c	UKM, Gospejna ulica 10	2,7	1,4	1,5	2,7	2,3

Preglednica 7: Rezultati odgovorov na vprašanje: V knjižnici sem uporabljal – ovrednoti od 1 – nikoli do 5 – zelo pogosto.

	Podvprašanja	Povprečja				
		Računal-nike	Pomoč knjižničarke/ strokovne referentke	Zbirko modelov organov človeškega telesa	Informacij-ske vire	Učbenike / strokovno literaturo
Q7a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	1,4	2,1	1,9	2,6	2,6
Q7b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	3,7	2,8	2,7	2,9	4,3
Q7c	UKM, Gospejna ulica 10	1,5	2,6	2,2	2,5	3,7

Preglednica 8: Rezultati odgovorov na vprašanje: V knjižnici bi potrebovali – označite z 1 – priporočeno, 2 – nujno in 3 – zelo nujno.

	Podvprašanja	Povprečja						
		Sobo proti stresu, za počitek ali vsaj masažne stole	Ventilatorje ali klimat-ske/ prezračevalne naprave	Več prostorov v tihi čitalnici	Več prostora za skupin-sko delo	Več dogodkov (izobra-ževanja, predava-nja, raz-stave ...)	Več računal-nikov z dodatno opremo	Ponudbo osve-žilnih napitkov in pri-grizkov
Q8a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	2,4	2,0	1,8	2,0	1,6	2,0	2,4
Q8b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	2,4	1,7	1,6	1,8	1,3	2,2	1,9
Q8c	UKM, Gospejna ulica 10	1,9	1,9	1,7	1,3	1,2	1,9	1,8

Študente smo spraševali po dodatni opremi ali storitvah v knjižnicah. Rezultati so zbrani v Preglednici 8. Pričakovano so za staro lokacijo visoke vrednosti vseh možnosti. Za novo zgradbo MF UM pa si želijo le sobo proti stresu oziroma za počitek oziroma vsaj masažne stole in še več računalniške opreme. Iz vrednosti za UKM povzemamo, da so študenti dokaj zadovoljni z dodatno opremo in storitvami. Sicer pa so v okviru tega vprašanja vrednosti dokaj enakomerno porazdeljene.

Študenti medicine MF UM uporabljajo tudi druge knjižnice (Preglednica 9). Ob že preučevani UKM uporabljajo še splošne knjižnice (53 %) in le v manjši meri tudi specialno knjižnico (UKC Maribor) (23 %); torej jih večina te knjižnice ne uporablja, medtem ko druge fakultetne knjižnice uporabljajo le v manjši meri. Sicer pa z rezultati ugotavljamo, da so študenti MF UM v veliki večini zadovoljni z uporabo knjižnice v novi zgradbi MF UM.

Preglednica 9: Rezultati odgovorov na vprašanje: Uporabljam tudi druge knjižnice.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)			Povprečje	Std. odklon
		Da	Ne	Skupaj		
Q9a	Univerzitetno knjižnico Maribor	24 80 %	6 20 %	30 100 %	1,2	0,4
Q9b	Druge fakultetne knjižnice v Mariboru	3 10 %	27 90 %	30 100 %	1,9	0,3
Q9c	Specialne knjižnice (UKC Mb ...)	7 23 %	23 77 %	30 100 %	1,8	0,4
Q9d	Splošne knjižnice (Mariborska knjižnica, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota ...)	16 53 %	14 47 %	30 100 %	1,5	0,5

O uspešnosti študija (Preglednica 10) v knjižničnih prostorih je 90 % študentov pritrdilno odgovorilo, da so bili uspešni v novi zgradbi MF UM, največ pa jih je zanikalo uspešnost na stari lokaciji (62 %). Po že omenjeni literaturi (Andrews idr., 2015; Freeman, 2005) je v ospredju skupinsko delo študentov v knjižnicah. 66 % uporabnikov nove zgradbe MF UM je pritrdilno odgovorilo (Preglednica 11), da jim prostori in oprema omogočajo uspešno skupinsko delo. Podobno je z odgovori na vprašanje, če so knjižnični prostori omogočili individualno delo in hkrati tudi stike s sošolci, ki imajo podobne naloge (Preglednica 12), pri čemer je večina uporabnikov odgovorila pritrdilno, in sicer da uspešno uporabljajo prostore nove zgradbe MF UM za individualno in hkrati skupinsko delo ali druženje. Pol manj jih je taisto pritrdilo za prostore UKM.

Preglednica 10: Rezultati odgovorov na vprašanje: V knjižnici sem uspešno študiral in delal seminarske naloge.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)				Povprečje	Std. odklon
		Da	Ne	Ne vem	Skupaj		
Q10a	Stara lokacija MF UM, Slomškovo trg 15	0 0 %	13 62 %	8 38 %	21 100 %	2,4	0,5
Q10b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	26 90 %	2 7 %	1 3 %	29 100 %	1,1	0,4
Q10c	UKM, Gospejna ulica 10	9 36 %	11 44 %	5 20 %	25 100 %	1,8	0,7

Preglednica 11: Rezultati odgovorov na vprašanje: Knjižnica, knjižnični prostori in oprema so mi omogočali delo v skupinah.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)				Povprečje	Std. odklon
		Da	Ne	Ne vem	Skupaj		
Q11a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	2 13 %	2 13 %	12 75 %	16 100 %	2,6	0,7
Q11b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	19 66 %	7 24 %	3 10 %	29 100 %	1,4	0,7
Q11c	UKM, Gospejna ulica 10	8 38 %	1 5 %	12 57 %	21 100 %	2,2	1,0

Preglednica 12: Rezultati odgovorov na vprašanje: Prostori so mi omogočili individualno delo in hkrati tudi stike s sošolci, ki imajo podobne naloge, da smo lahko podebatirali o vsebini.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)				Povprečje	Std. odklon
		Da	Ne	Ne vem	Skupaj		
Q12a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	3 19 %	1 6 %	12 75 %	16 100 %	2,6	0,8
Q12b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	26 87 %	1 3 %	3 10 %	30 100 %	1,2	0,6
Q12c	UKM, Gospejna ulica 10	10 48 %	1 5 %	10 48 %	21 100 %	2,0	1,0

73 % študentov (Preglednica 13) je odgovorilo pritrdilno na vprašanje, če knjižnični prostori omogočajo delo na študiju in projektih ter če hkrati študenti pridobivajo nove ideje. Za UKM jih je pritrdilo pol manj.

Preglednica 13: Rezultati odgovorov na vprašanje: Knjižnični prostori so mi omogočali delo na nalogah, projektih in hkrati sem dobil nove ideje, nove informacije. Knjižnično okolje je spodbudno delovalo na moje delo.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)				Povprečje	Std. odklon
		Da	Ne	Ne vem	Skupaj		
Q13a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	2 14 %	1 7 %	11 79 %	14 100 %	2,6	0,7
Q13b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	22 73 %	3 10 %	5 17 %	30 100 %	1,4	0,8
Q13c	UKM, Gospejna ulica 10	8 36 %	4 18 %	10 45 %	22 100 %	2,1	0,9

Za knjižnico MF UM so 100 % odgovorili, da točno vedo, da dodatno pomoč in informacije dobijo pri knjižničarki. V UKM je ta delež manjši (Preglednica 14). Knjižničarko MF UM so študenti ovrednotili z najvišjimi vrednostmi 5 (Preglednica 15). Enake vrednosti so pripisali knjižničarki MF UM kar se tiče odzivnosti, odgovornosti in strokovnosti (Preglednica 16).

Preglednica 14: Rezultati odgovorov na vprašanje: Točno vem, kje v knjižnici dobim pomoč pri iskanju literature, informacij.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)				Povprečje	Std. odklon
		Da	Ne	Ne vem	Skupaj		
Q14a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	4 29 %	2 14 %	8 57 %	14 100 %	2,3	0,9
Q14b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	30 100 %	0 0 %	0 0 %	30 100 %	1,0	0,0
Q14c	UKM, Gospejna ulica 10	16 73 %	1 5 %	5 23 %	22 100 %	1,5	0,9

Preglednica 15: Rezultati odgovorov na vprašanje: Knjižničarka/strokovna referentka je bila strokovno kompetentna in profesionalna. Svoje odgovore ovrednotite z 1 – se ne strinjam do 5 – se strinjam.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)						Povprečje	Std. odklon
		1	2	3	4	5	Skupaj		
Q15a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	0 0 %	0 0 %	2 20 %	1 10 %	7 70 %	10 100 %	4,5	0,8
Q15b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	1 3 %	0 0 %	1 3 %	6 20 %	22 73 %	30 100 %	4,6	0,9
Q15c	UKM, Gospejna ulica 10	0 0 %	0 0 %	3 14 %	1 5 %	17 81 %	21 100 %	4,7	0,7

Preglednica 16: Rezultati odgovorov na vprašanje: Odzivnost, odgovornost in delo knjižničarke/strokovne referentke ocenite z 1 – zelo slabo do 5 – odlično.

	Podvprašanja	Odgovori (abs. vrednosti in deleži)						Povprečje	Std. odklon
		1	2	3	4	5	Skupaj		
Q16a	Stara lokacija MF UM, Slomškov trg 15	0 0 %	0 0 %	2 20 %	2 20 %	6 60 %	10 100 %	4,4	0,8
Q16b	Nova zgradba MF UM, Taborska ulica 8	1 3 %	0 0 %	0 0 %	7 23 %	22 73 %	30 100 %	4,6	0,8
Q16c	UKM, Gospejna ulica 10	0 0 %	0 0 %	3 14 %	3 14 %	15 71 %	21 100 %	4,6	0,7

Po zbranih rezultatih potrjujemo in sprejemamo vse postavljene hipoteze (Preglednica 17).

Preglednica 17: Pregled sprejetih hipotez.

Hipoteza	Besedilo	Potrjena	Zavrjnena
H ₁	Predvidevamo, da knjižnični prostori vplivajo na kakovost študija.	✓	
H ₂	Predvidevamo, da študenti MF UM dosegajo boljše študijske rezultate z uporabo knjižnice v novi zgradbi MF UM.	✓	
H ₃	Predvidevamo, da študenti MF UM mnogo časa (2 uri in več/dan) preživijo v knjižnici.	✓	
H ₄	Študenti MF UM več časa preživijo v fakultetni knjižnici v novi zgradbi kot so ga na stari lokaciji.	✓	
H ₅	Študenti MF UM hkrati z uporabo fakultetne knjižnice uporabljajo prostore in storitve Univerzitetne knjižnice Maribor.	✓	

5 Razprava

Iz rezultatov, ki smo jih zbrali (raziskovalne naloge za Dekanovo nagrado in izhajajoče znanstvene in strokovne objave ter znanstvene objave diplomatov MF UM), smo povzeli končne ugotovitve. Ugotavljamo, da so študenti MF UM aktivni ne le v okviru študijskih obveznosti, ampak tudi v okviru znanstveno raziskovalnega dela, s čimer dvigujejo kakovost in ugled MF UM. Študijska in znanstveno raziskovalna dejavnost pa se lahko odvijata le z ustrezno infrastrukturo, kamor sodi tudi knjižnična dejavnost, ki je odvisna od knjižničnih prostorov, storitev in strokovnega kadra. Po selitvi knjižnice MF UM v novo zgradbo, kjer se je močno povečal in izboljšal prostor, namenjen knjižnični dejavnosti, se je močno povečalo tudi število oddanih nalog za Dekanovo nagrado in število znanstvenih objav študentov. S temi ugotovitvami smo potrdili prvo in drugo hipotezo.

Kakovostni knjižnični prostor, (pri čemer ponovno izpostavljamo večjo površino knjižnice z več bralnimi mesti, ločeno čitalnico, več knjižnih polic in aktualno knjižnično zbirko), kot je v novi zgradbi MF UM, pozitivno doprinese h kakovostnejšemu delu študentov in zaposlenih (omeniti je potrebno še drugo raziskovalno infrastrukturo kot so laboratoriji, mikroskopirnice, tehnološka podpora in pedagoški kader). Ugotovili smo, da se študenti dlje časa zadržujejo v knjižnici nove lokacije MF kot so se v knjižnici na stari lokaciji ali v UKM (potrjena tretja in četrta hipoteza). Prostori knjižnice MF UM na novi lokaciji so namenjeni študiju, pripravi in izdelavi seminarskih nalog, skupinskemu delu in druženju. Ta ugotovitev je v skladu s pričakovanji, saj je fakultetna knjižnica študentom »pri roki«, hkrati pa jim nudi vso potrebno oporo, kot npr. ustrezno opremo: od zbirk literature, bralnih in računalniških prostorov do prostorov za skupinsko delo ali

študij v tihi čitalnici. Nenazadnje pa tudi 90 % pritrditve o uspešnosti študija v novih prostorih knjižnice MF UM potrjuje, da novi, boljši knjižnični prostori vplivajo na kakovost študija. S tem tudi potrjujemo navedbe Vidic in Južnič (2010).

Z nadaljnimi raziskavami smo ugotovili še, da se med proučevanimi knjižničnimi lokacijami pojavljajo razlike v pogostosti in dolžini obiskovanja le-teh. Ugotavljamo, da v UKM (in splošne knjižnice) prihajajo večinoma po literaturo in v manjši meri z namenom študija ali izdelave seminarjev. Ugotovili smo tudi, da študenti uporabljajo tudi druge knjižnice (potrjena peta hipoteza), že omenjeno UKM (večinoma za pridobivanje literature in v manjši meri za študij in delo) in splošne knjižnice (za pridobivanje literature). Zanimiva je ugotovitev, da le v manjši meri uporabljajo specialno knjižnico UKC Maribor, saj jim je prav tako blizu po lokaciji. Po samoocenah študenti MF UM dosegajo uspehe z delom in študijem v knjižnici nove zgradbe MF UM. Pri tem izpostavljajo skupinsko delo; individualni študij v tihi čitalnici je omenjen le v manjši meri. Vrednotenje knjižnice nove zgradbe MF UM zaključujemo z ugotovitvijo, da študentom le-ta omogoča ustvarjalno okolje.

Za našo nadaljnjo raziskavo bomo poskušali pridobiti še podatke Alumni kluba MF UM in zaposlenih, saj bi s tako zbranimi podatki zaokrožili raziskovanje o mnenjih in načinih uporabe knjižničnih prostorov, ki so namenjeni uporabnikom z medicinskega področja.

6 Zaključki

Kot piše Rasmussen (2013) je knjižnica partner univerz in fakultet za doseganje skupnih ciljev v smeri akademske uspešnosti in družbene blaginje. Da bi začeli dosegati tako zastavljene cilje, bi si lahko želeli in že načrtovali knjižnico naših sanj, v kateri bi knjižnica postala privlačen partner v stalnem knjižnično-življenjskem laboratoriju. V takem okolju bi razvoj še neobstoječih storitev v knjižničnem prostoru služil napredku univerzitetne skupnosti. Z rezultati naše raziskave si želimo, da bodo strokovnjaki (knjižničarski, univerzitetni in fakultetni), upravljavci in financerji ter odgovorni posamezniki začeli načrtovati (vsak posebej in vsi skupaj) razvoj knjižničnih stavb, prostorov, zbirk in storitev za kakovostno prihodnost.

Zahvala

Zahvaljujeva se študentom MF UM, ki so sodelovali pri reševanju vprašalnika, sodelavki Marijani Čordašević za prevod in kolegicama Renati Močnik in Jerneji Grašič za pregled besedila.

Navedeni viri

Andrews, C., Wright, S. E. in Raskin, H. (2015). Library learning spaces: investigating libraries and investing in student feedback. *Journal of library administration*, 56(6), 647–672. doi: 10.1080/01930826.2015.1105556

Black, E. L. (2007). Web 2.0 and library 2.0: what librarians need to know. V L. Courtney (ur.), *Library 2.0 and beyond: innovative technologies and tomorrow's user* (str. 1–14). Westport: Libraries Unlimited.

Cha, S. H. in Kim, T. W. (2015). What matters for students' use of physical library space?. *Journal of academic librarianship*, 41(3), 274–279. doi: 10.1016/j.acalib.2015.03.014

DeClercq, C. P. in Cranz, G. (2014). Moving beyond seating-centered learning environments: opportunities and challenges identified in a POE of a campus library. *Journal of academic librarianship*, 40(6), str. 574–584. doi: 10.1016/j.acalib.2014.08.005

Dekleva Smrekar, D. (2004). Renesansa knjižnic – prilagodljive stavbe knjižnic: 12. seminar Arhitekturne skupine LIBER, 17.–19. marec 2004, Bozen/Bolzano. *Knjižničarske novice*, 14(4), 1–4.

Ellison, W. (2016) Designing the learning spaces of a university library. *New library world*, 117(5–6), 294–307. doi: 10.1108/NLW-01-2016-0006

Fallin, L. (2016). Beyond books: the concept of the academic library as learning space. *New library world*, 117(5–6), 308–320. doi: 10.1108/NLW-10-2015-0079

Freeman, T. G. (2005). The library as place: changes in learning patterns, collections, technology, and use. V *Library as place: rethinking roles, rethinking space* (str. 1–10). Washington: Council on library resources. Pridobljeno 1. 5. 2019 s spletne strani: <https://www.clir.org/pubs/reports/pub129/>

Hartman, B. (1978). Petinsedemdeset let Univerzitetne knjižnice Maribor (1903–1978). V B. Hartman (ur.), *Univerzitetna knjižnica Maribor 1903–1978: jubilejni zbornik* (str. 9–106). Maribor: Obzorja.

Hartman, B. (1981). O novi stavbi Univerzitetne knjižnice Maribor. *Knjižnica*, 25(1–4), 62–80.

Hillman, C., Blackburn, K., Shamp, K. in Nunez, C. (2017). User-focused, user-led: space assessment to transform a small academic library. *Evidence based library and information practice*, 12(4), 41–60.

İmamoğlu, Ç. in Gürel, M. Ö. (2016). »Good fences make good neighbors«: territorial dividers increase user satisfaction and efficiency in library study spaces. *Journal of academic librarianship*, 42(1), 65–73. doi: 10.1016/j.acalib.2015.10.009

Janžekovič, B. in Milinovič, Z. (2014). *Dostopi do biomedicinskih virov informacij na Univerzi v Mariboru*. V J. Drobež (ur.), *ŠMRK: zbornik prispevkov* (str. 49–58). Ljubljana: Medicinski razgledi.

Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2009). Bibliotekarski terminološki slovar [monografija]. *Knjižnica*, 53(3–4). Pridobljeno 1. 5. 2019 s spletne strani: <https://knjiznica.zbds-zveza.si/knjiznica/issue/view/554>

Krajnc, I. (2014). Kako je nastajala Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru. V I. Krajnc (ur.), *Deset let Medicinske fakultete Univerze v Mariboru* (str. 31–37). Maribor: Medicinska fakulteta.

Maness, J. M. (2006). Library 2.0 theory: web 2.0 and its implications for libraries. *Webology*, 3(2), article 25. Pridobljeno 11. 6. 2019 s spletne strani: <http://www.webology.ir/2006/v3n2/a25.html>

Maxwell, J. A. (2013). *Qualitative research design: an interactive approach*. Thousand Oaks: SAGE.

Montgomery, S. E. (2014). Library space assessment: user learning behaviors in the library. *Journal of academic librarianship*, 40(1), 70–75. doi: 10.1016/j.acalib.2013.11.003

Rajh, B. (1993). Univerzitetna knjižnica Maribor v svoji novi zgradbi. V B. Rajh (ur.), *Zbornik ob devetdesetletnici Univerzitetne knjižnice Maribor (1903–1993) in stoletnici rojstva Janka Glazerja (1893–1975)* (str. 7–37). Maribor: Univerzitetna knjižnica Maribor.

Rasmussen, L. (2013). The library of our dreams. *Scandinavian public library quarterly*, 46(2), 26–27.

Sapač, I. (2003). Mejniki v razvoju Univerzitetne knjižnice Maribor od leta 1903 do leta 2002. V V. Stavbar in S. Kurnik Zupanič (ur.), *100 let Univerzitetne knjižnice Maribor: 1903–2003: jubilejni zbornik* (str. 25–70). Maribor: Univerzitetna knjižnica Maribor.

Somby, M. A. (2013). New roles – new spaces. *Scandinavian public library quarterly*, 46(2), 12–14.

Statistični podatki o knjižnicah [spletna stran]. (B. l.). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 1. 5. 2019 s spletne strani: <https://bibsist.nuk.uni-lj.si/statistika/index.php>

Stavbar, V. (2003). Sto let knjižnice v letnicah. V V. Stavbar in S. Kurnik Zupanič (ur.), *100 let Univerzitetne knjižnice Maribor: 1903–2003: jubilejni zbornik* (str. 14–21). Maribor: Univerzitetna knjižnica Maribor.

Stožer, A. (ur.). (2018). *Samoevalvacijsko poročilo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru: študijsko leto 2016/2017*. Maribor: Medicinska fakulteta.

Tipologija dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS. (2016). Maribor: Institut informacijskih znanosti. Pridobljeno 11. 3. 2019 s spletne strani: http://home.izum.si/COBISS/bibliografije/Tipologija_slv.pdf

Vidic, M. in Južnič, P. (2010). Odnos »visokošolski knjižničar – študent«: kako študentje poznajo delo visokošolskega knjižničarja. *Knjižnica*, 54(1–2), 59–77.

Vogrinčič Čepič, A. (2017). Knjižnica kot (tretji) prostor: družbeni učinki prostorskih praks. *Keria*, 19(1), 57–80.

Žibrat, E. (2014). Začetni koraki Medicinske fakultete Univerze v Mariboru. V I. Krajnc (ur.), *Deset let Medicinske fakultete Univerze v Mariboru* (str. 38–42). Maribor: Medicinska fakulteta.

Boža Janžekovič

Univerza v Mariboru, Univerzitetna knjižnica Maribor, Gospejna ulica 10, 2000 Maribor
e-pošta: boza.janzekovic@um.si

Zorica Milinović

Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta, Taborska ulica 8, 2000 Maribor
e-pošta: zorica.milinovic@um.si